

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO
OSIGURANJE
FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO
OSIGURANJE**

MOSTAR

ZA 2008.GODINU

Broj:-36/09

Sarajevo, mart 2009. godine

**MENADŽMENTU
FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR
FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR**

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje** za 2008. godinu (priloženog bilansa stanja na dan 31. decembar 2008. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom obavještanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu revizije. Reviziju smo izvršili u skladu Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Kvalifikacija:

- 1. na obračunate i isplaćene penzije koje su po rješenju utvrđene u većem iznosu od iznosa najviše penzije, koji je utvrđen Odlukom Upravnog odbora Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje, nije se primjenjivao isplatni koeficijent, iako je to regulisano članom 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Također je utvrđeno da se, u skladu sa navedenim Zakonom, isplatni koeficijent nije u cijelosti primjenjivao kod obračuna i isplate penzija, koje su po rješenju utvrđene u manjem iznosu od iznosa najviše penzije, već se isplatni koeficijent primjenjivao samo do iznosa utvrđene najviše penzije (Tačka 3.7.1. Izvještaja).**

2. na dan 31.12.2008. godine imovina Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje u finansijskim izvještajima, je više iskazana za vrijednost imovine Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u iznosu od 1.563.679 KM, koji je u skladu sa Zakonom o osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja iz 2007. godine, izdvojen iz Federalnog zavoda, posluje kao samostalno pravno lice, te navedenim Zakonom preuzima zatečene uposlenike i imovinu navedenu u Zakonu (Tačka 3.9.1. Izvještaja).
3. baze podataka ranijih nositelja osiguranja (dvije odvojene informacijske baze podataka) nisu integrisane u jedinstvenu organizacionu jedinicu u sastavu Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje, kako je to uređeno Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja i Statutom Federalnog zavoda (Tačka 3.3. Izvještaja).
4. ne vrši se provjera konačnog unosa podataka iz obrasca M4 za osiguranike bivšeg nositelja osiguranja DF PIO BiH, iako je Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja propisano da je kontrola u nadležnosti Federalnog zavoda. Unos podataka obavlja zasebno pravno lice „Elektronski računski centar“ d.o.o. Sarajevo („ERC ZIPO“) gdje se i vodi baza podataka za navedene osiguranike, zbog čega nisu eliminisani mogući rizici u obavljanju navedenih poslova (Tačka 3.3. Izvještaja).

Mišljenje

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji **Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje**, po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2008.godine, rezultate poslovanja i izvršenja budžeta, za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje u toku 2008.godine, osim za napomene navedene u tački 1., 2., 3. i 4. u prethodnom pasusu, je bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo: 31.03.2009. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

1	UVOD	1
2	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
2.1	Rezime	1
3	NALAZI I PREPORUKE	3
3.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja.....	3
3.2	Sistem internih kontrola	4
3.3	Obavljanje poslova iz nadležnosti Federalnog zavoda	5
3.4	Finansijski plan za 2008. godinu.....	6
3.5	Prihodi i primici.....	7
3.6	Tekući rashodi	7
3.6.1	Rashodi stručne službe Federalnog zavoda.....	7
3.7	Tekući transferi	8
3.7.1	Rashodi penzija	8
3.8	Nabavke i kapitalni izdaci.....	11
3.9	Imovina, potraživanja	11
3.9.1	Stalna sredstva	11
3.9.2	Potraživanja	12
3.10	Ostali nalazi.....	12
3.10.1	Sudski sporovi	12
4	KOMENTAR:	13
	PRILOG BR. 1	1
	Izvršenje Finansijskog plana Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko invalidskog osiguranje na dan 31.12.2008. godine	1

IZVJEŠTAJ

O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR za 2008. godinu

1 UVOD

Federalni zavod za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje Mostar (u daljem tekstu: Federalni zavod) je javna ustanova, izvanbudžetski fond formiran Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine 2001. godine, reorganizacijom zatečenih nosilaca osiguranja: Društvenog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Bosne i Hercegovine (DF PIO BiH) i Zavoda mirovinskog i invalidskog osiguranja Mostar (Zavod MIO-Mostar). Osnovna djelatnost Federalnog zavoda je utvrđena Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statutom Federalnog zavoda, a odnosi se na: osiguranje zakonitosti u ostvarivanju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, odlučivanje u prvom i drugom stepenu upravnog postupka u ostvarivanju prava i obaveza iz penzijskog i invalidskog osiguranja, osiguranje provođenja penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora u socijalnom osiguranju, vođenje odgovarajuće evidencije o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, vođenje informacionog sistema koji osigurava obavljanje djelatnosti Federalnog zavoda, prikupljanje doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje i isplatu penzija, prikupljanje sredstva za penzijsko i invalidsko osiguranje iz drugih izvora, te donošenje općih akta za provođenje penzijskog i invalidskog osiguranja.

Prema Pravilniku o sistematizaciji radnih mjesta u Federalnom zavodu je sistematizovano 966 radnih mjesta, a zaposlenih na dan 31.12.2008. godine je bio 899.

Saglasno Zakonu o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja i Statutu Federalnog zavoda, sjedište Federalnog zavoda je u Mostaru, ulica Dubrovačka b.b.

2 PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Federalnog zavoda za 2008.godinu, pravilnost i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o finansijskim izvještajima koji su predmet revizije, tj. da li finansijski izvještaji, u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju finansijsko i materijalno stanje Federalnog zavoda na dan 31.12.2008. godine, izvršenje Finansijskog plana za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko, te da li su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, u martu 2009. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

2.1 Rezime

Izvršenom revizijom poslovanja Federalnog zavoda FBiH za 2008. godinu konstatovali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

- *Federalni zavod treba da stvori uslove za obavljanje poslova Središnje administrativne službe u skladu sa Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statutom Federalnog zavoda, te u saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom FBiH osigurati imenovanje Nadzornog odbora Federalnog zavoda, kao i uslove za integrisanje baze podataka u jedinstvenu organizacionu jedinicu u sastavu Federalnog zavoda,*
- *osigurati da vođenje evidencija i kontrolu podataka o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja obavlja Federalni zavod, kako je to regulisano Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja*
- *Pravilnikom o internim kontrolama – internim kontrolnim postupcima izvršiti procjenu rizika svih aktivnosti Federalnog zavoda, kao i postupke i procedure o načinu na koji se vrši procjena rizika od nastanka materijalno značajnih grešaka,*
- *inicirati da se, finansijski plan, kao i izmjene i dopune finansijskog plana Federalnog zavoda, koje je usvojio Parlament FBiH, objavljuju u Službenim novinama kada se objavljuje i Budžet FBiH. Donijeti opći akt o postupku i načinu donošenja finansijskog plana, u skladu sa članom 130. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju regulisano, te osigurati donošenje Plana zapošljavanja pripravnika u Federalnom zavodu u skladu sa Pravilnikom o radu Federalnog zavoda. Sačiniti Plan nabavki stalnih sredstava sa detaljnim opisom vrste nabavke, procijenjenim količinama i cijenama za svaki nabavku posebno u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.*
- *osigurati donošenje Dokumenta okvirnog budžeta u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.*
- *u saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom FBiH osigurati da provođenje Zakona o naplati i djelomičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje, bude u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, kako se ne bi doveli u neravnopravan položaj obveznici uplate doprinosa, te kako bi se spriječili negativni efekti po finansijsku stabilnost Federalnog zavoda.*
- *u saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom FBiH osigurati sredstva iz Budžeta FBiH za isplatu penzija pod povoljnijim uslovima, kako ista ne bi uticala na obračun isplatnog koeficijenta za korisnike koji ostvaruju prava na penziju po Zakonu o penzijsko invalidskom osiguranju i kako ne bi bila narušena daljnja likvidnost Federalnog zavoda,*
- *u saradnji sa resornim ministarstvom, inicirati dopunu Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica u cilju otklanjanja svih nejasnoća u primjeni člana 31a i 31b, kako bi se u što kraćem roku otpočelo sa primjenom navedenog Zakona u potpunosti,*
- *u saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom FBiH osigurati uspostavljanje ugovornog odnosa sa Institutom za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, kako bi osiguranici u razumnom roku ostvarivali svoja prava iz oblasti penzijsko invalidskog osiguranja. Istovremeno osigurati provođenje aktivnosti na isknjižavanju imovine Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja iz poslovnih knjiga Federalnog zavoda..*
- *pojačati internu kontrolu nad ostvarivanjem prava u kantonalnim/županijskim administrativnim službama, imajući u vidu da se pravo ostvaruje decentralizirano u svakoj kantonalnoj/županijskoj službi Federalnog zavoda.*
- *osigurati da Ured interne revizije obavlja poslove u skladu sa propisima i donesenim internim aktima, kako bi obavljao funkciju iz svoje nadležnosti.*
- *donijeti normative potrošnje goriva, te osigurati praćenje potrošnje goriva, kao i sačinjavanje tromjesečnih izvještaja o potrošnji goriva u skladu sa Procedurama o uvjetima i načinu korištenja putničkih automobila za potrebe Federalnog zavoda.*
- *u cilju pravilnog knjigovodstvenog evidentiranja kompjuterske opreme iz Projekta PIU SITAP, neophodno je da Federalni zavod, u saradnji sa Federalnim ministarstvom zdravstva i Vladom FBiH osigura svu neophodnu dokumentaciju iz koje će se nedvojbeno utvrditi da li je oprema data u vlasništvo Federalnom zavodu ili se oprema daje Federalnom zavodu na korištenje.*

- *osigurati knjigovodstveno evidentiranje svih potencijalnih obaveza i potraživanja na vanbilansnoj evidenciji, pratiti mogući ishod sudskih sporova kao i prezentiranje istih u računovodstvenim zabilješkama i na pomoćnim obrascima u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.*

3 NALAZI I PREPORUKE

3.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Na osnovu izvršene revizije finansijskih izvještaja za 2008. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, ističemo da Federalni zavod za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje nije postupio po preporukama koje se odnose na:

- osiguranje vođenja evidencija i kontrole podataka o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja (obrazac M4) od strane Federalnog zavoda, kako je to regulisano Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja,
- ne usklađivanje najviše penzije u toku godine u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, jer se u 2008. godini iste nisu uvećavale za koeficijent isplate,
- isknjižavanje imovine koja je Zakonom o osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja iz 2007. godine, dodijeljena navedenom Institutu sa preuzetim uposlenicima,
- doradu Pravilnika o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima s ciljem uspostave i jačanja pouzdanog informacijskog sistema
- obavljanje poslova revizije ekonomsko finansijskog poslovanja Federalnog zavoda od strane Ureda interne revizije u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog zavoda i Programom rada Ureda interne revizije,
- osiguranje knjigovodstvenog evidentiranja potencijalnih obaveza i potraživanja na vanbilansnoj evidenciji u skladu sa računovodstvenim standardima, te prezentiranje istih na pomoćnim obrascima u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH

Preporuke po kojima je djelimično postupljeno odnose se na:

- proceduru izmjena i dopuna Statuta Federalnog zavoda u skladu sa Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja, jer je Federalni zavod uputio izmjene i dopune resornom ministarstvu, ali procedura nije okončana
- preispitivanje i usaglašavanje razlike obračunatih i uplaćenih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje do pune stope doprinosa za period 1998.-2000. godina bivšeg Federalnog ministarstva odbrane. U 2008. godini Vlada FBiH je formirala radnu grupu za utvrđivanje stanja duga po osnovu neuplaćenih doprinosa za uposlenike bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH, čiji je zadatak bio da u roku od 90 dana utvrdi stanje duga. U 2008. godine Radna grupa je poduzimala aktivnosti na utvrđivanju duga, ali do kraja 2008. godine iste nisu okončane.

Iako aktivnosti nisu okončane Federalni zavod je u 2008. godini kontinuirano poduzimao aktivnosti na objedinjavanju jedinstvenog informacionog sistema, na uspostavljanju ugovornih odnosa sa Institutom za medicinsko vještačenje zdravstvenog osiguranja, na osiguranju sredstava iz Budžeta FBiH za isplatu penzija pod povoljnijim uslovima u skladu sa uredbama i zakonima koji regulišu ove penzije, ali da bi se iste u cijelosti izvršile zahtijevaju angažovanje resornog ministarstva i Vlade FBiH.

Na sjednici Upravnog odbora Federalnog zavoda održanoj 21.08.2008. godine, razmatran je konačan Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja Federalnog zavoda za 2007. godinu, sačinjen od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH. Na ovoj sjednici je zaduženo rukovodstvo Federalnog zavoda da utvrdi Plan mjera po datim preporukama, što je i učinjeno i iste su dostavljene Uredu za reviziju institucija u FBiH dana 22.09.2008. godine, ali do kraja nisu provedene.

3.2 Sistem internih kontrola¹

Izvršena je procjena funkcionisanja sistema internih kontrola u Federalnom zavodu, kako bi se uvjerali da li uspostavljene interne kontrole, osiguravaju potpunu primjenu i usklađenost sa zakonskim propisima, tačnu i potpunu računovodstvenu evidenciju, kao i ekonomično, efikasno i efektivno trošenje javnih sredstava.

Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja i Statutom Federalnog zavoda je regulisano da je sjedište Središnje administrativne službe u sjedištu Federalnog zavoda u Mostaru, ali se poslovi Središnje administrativne službe obavljaju osim u Mostaru i u Sarajevu. Statutom Federalnog zavoda je regulisano da Upravni odbor, na prijedlog direktora i zamjenika direktora Federalnog zavoda, može utvrditi organizacione jedinice ili dijelove organizacionih jedinica Središnje administrativne službe koje mogu imati sjedište izvan sjedišta Središnje službe. U toku 2008. godine Upravni odbor Federalnog zavoda je više puta na svojim sjednicama pokušavao da nađe najadekvatnije rješenje koje neće biti u suprotnosti sa navedenim aktima, ali još uvijek pitanje sjedišta Središnje administrativne službe nije riješeno.

U drugoj polovini 2008. godine je imenovan novi direktor Federalnog zavoda i novi sastav Upravnog odbora, dok Nadzorni odbor Federalnog zavoda Vlada FBiH još uvijek nije imenovala. Imenovanje Nadzornog odbora za Federalni zavod je od velikog značaja imajući u vidu da Nadzorni odbor, u skladu sa Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja i Statutom Federalnog zavoda, ima obavezu da vodi računa o dosljednoj primjeni i poštivanju propisa iz penzijskog i invalidskog osiguranja, o namjenskom trošenju finansijskih sredstava Federalnog zavoda, kao i praćenje ostvarivanja funkcija interne revizije u Federalnom zavodu. Ured interne revizije je sačinio Program rada za 2009. godinu, ali zbog navedenih razloga isti nije usvojen od strane Nadzornog odbora, kao ni Pravilnik interne revizije.

Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Federalnog zavoda je osnovni i najvažniji dokument i sastavni je dio sistema internih kontrola. Pravilnikom su sistematizovana radna mjesta sa opisom poslova i koeficijentima složenosti u odjeljenjima i odsjecima u okviru administrativnih službi, uslovi za obavljanje poslova po radnim mjestima, potreban broj izvršilaca i odgovornost zaposlenih za obavljanje radnog mjesta na koje je zaposlenik raspoređen. Ovim Pravilnikom je sistematizovano 966 radnih mjesta, a na dan 31.12.2008. godine je bilo 899 zaposlenih. Iako Federalni zavod nije u 2008. godini sačinio Plan stručnog obrazovanja zaposlenih, utvrđeno je da se obavljaju interne i eksterne edukacije zaposlenih u Federalnom zavodu u cilju kvalitetnijeg obavljanja poslova i zadataka.

Pravilnikom o internim kontrolama – internim kontrolnim postupcima Federalnog zavoda je navedeno da postoje tri moguća rizika (visok, srednji i nizak), ali su Pravilnikom navedene samo aktivnosti koje imaju visok nivo rizika. Takođe nisu propisani postupci i procedure o načinu na koji se vrši procjena rizika od nastanka materijalno značajnih grešaka, iako je Smjernicama za uspostavu i jačanje sistema interne kontrole kod budžetskih korisnika utvrđeno da će se ovim aktom utvrditi stepen rizika po svim aktivnostima, te predložiti mjere za eventualno sprečavanje nastanka neželjenih događaja. Na ove nalaze je ukazano u prethodnoj reviziji, pa je Planom mjera po preporukama iz konačnog Izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja za 2007. godinu, s ciljem otklanjanja propusta u radu Federalnog zavoda, navedeno da će se pristupiti proceduri preispitivanja ovog akta do kraja tekuće godine. Uvidom u dokumentaciju je utvrđeno da ove aktivnosti nisu završene.

U toku revizije smo utvrdili da se u svim slučajevima ne provode dosljedno propisane procedure vezane za funkcionisanje sistema internih kontrola, što je imalo za posljedicu određene propuste u provođenju propisanih kontrolnih aktivnosti, koji se prije svega odnose na praćenje potrošnje goriva i izradu tromjesečnih izvještaja o potrošnji goriva, nisu doneseni normativi za potrošnju goriva u skladu sa procedurama o uslovima i načinu korištenja putničkih automobila za potrebe Federalnog zavoda (3.6.1.), knjigovodstveno evidentiranje kompjuterske opreme iz Projekta PIU SITAP za koju nije osigurana adekvatna dokumentacija (3.9.1.), knjigovodstveno evidentiranje potencijalnih potraživanja i obaveza koje

---

¹ Interne kontrole podrazumijevaju organizaciju, politike i procedure koje budžetski korisnici uvode da bi se osiguralo izvršavanje poslova koji su im zakonom i drugim propisima dati u nadležnost, da su resursi korišteni u skladu sa postavljenim ciljevima, da su programi i planovi za izvršavanje poslova zaštićeni od prevara, gubitaka i lošeg upravljanja, da su na raspolaganju pouzdane i blagovremene informacije koje se koriste pri izvještavanju, podršci i donošenju odluka. Isto tako putem interne kontrole omogućava se i otkrivanje greške ili prevare (Službene novine FBiH broj 19/2005)

nije bilo u skladu sa računovodstvenim standardima i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH (3.10.1.).

Pored navedenog, utvrđeno je da se pojedine kontrolne aktivnosti ne provode na način kako je to definisano Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, što se prvenstveno odnosi na činjenicu da Federalni zavod i dalje ne vrši provjeru konačnog unosa podataka iz obrasca M4, koji se radi u Elektronskom računskom centru (ERC ZIPO) d.o.o. Sarajevo (3.3.). U toku 2008. godine se nije vršilo usaglašavanje najviše penzije u cijelosti, kao i djelomično usaglašavanje penzija koje su primjenom isplatnog koeficijenta došle u kategoriju najviših penzija (3.7.1.).

Pravilnikom o internim kontrolama – internim kontrolnim postupcima je regulisano da se u Federalnom zavodu mora obezbijediti pristup informacijama, kako horizontalno tako i vertikalno, radi postizanja maksimalne efikasnosti, ažurnosti i zakonitosti u radu. Istim je regulisano da će se u cilju zadovoljavanja potreba za izradom informacija, na nivou Federalnog zavoda donijeti akt o pristupu i plasiranju kako internih tako i eksternih postupaka informacija. Na osnovu prezentirane dokumentacije, nismo se uvjerali da je navedeni akt donesen.

Iako je o problemima vezanim za Informacioni sistem Federalni zavod redovno izvještavao Vladu FBiH i resorno ministarstvo, eksterna komunikacija u Federalnom zavodu još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou, jer još uvijek nije uspostavljen jedinstven informacioni sistem kako je to regulisano Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja (3.3.).

U skladu sa Pravilnikom o internim kontrolama – internim kontrolnim postupcima, interna revizija, u okviru svojih nadležnosti, vrši nadgledanje u pogledu internih kontrolnih postupaka i sačinjava izvještaj o utvrđenom činjeničnom stanju u kojem predlaže mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka. Uvidom u Izvještaj Ureda interne revizije za 2008. godinu, utvrdili smo da Ured interne revizije nije vršio u toku 2008. godine reviziju ekonomsko finansijskog poslovanja Federalnog zavoda u cilju preventivnog djelovanja, kako bi se eventualne nepravilnosti otklonile u toku godine. Ovakvim načinom nije u potpunosti uspostavljeno praćenje (monitoring) uspostavljenog sistema internih kontrola, radi izmjena, prilagođavanja ili unapređenja istog.

Federalni zavod treba da stvori uslove za obavljanje poslova Središnje administrativne službe u skladu sa Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statutom Federalnog zavoda, te u saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom FBiH osigurati imenovanje Nadzornog odbora Federalnog zavoda,

Pravilnikom o internim kontrolama – internim kontrolnim postupcima izvršiti procjenu rizika svih aktivnosti Federalnog zavoda, kao i postupke i procedure o načinu na koji se vrši procjena rizika od nastanka materijalno značajnih grešaka,

Osigurati da Ured interne revizije obavlja poslove u skladu sa propisima i donesenim internim aktima, kako bi obavljao funkciju iz svoje nadležnosti.

3.3 Obavljanje poslova iz nadležnosti Federalnog zavoda

U Federalnom zavodu još uvijek nije uspostavljen jedinstven informacioni sistem, jer se matični podaci i obračun penzija dijela Federalnog zavoda koji su pripadali ranijem nositelju osiguranja DF PIO BiH Sarajevo, vode u Elektronskom računskom centru zdravstva i penzijskog osiguranja ERC „ZIPO“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu: ERC „ZIPO“), što je konstatovano i u prethodnom izvještaju. Do zaključenja novog Ugovora sa ERC „ZIPO“-om dana 22.12.2008. godine, nije bila osigurana ažurnost dostavljanja traženih podataka Federalnom zavodu, što je imalo za posljedicu nemogućnost Federalnog zavoda da u roku utvrđenom u Zakonu o upravnom postupku, rješava predmete iz svoje nadležnosti. Novim ugovorom je regulisano da se dostavljanje podataka obavlja u najkraćem mogućem roku od 7-15 dana ovisno o obimu i složenosti zahtjeva za razmjenu podataka. Na ovaj način procedura je ubrzana u što smo se uvjerali na osnovu dostavljene dokumentacije.

Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, Federalnom zavodu kao nositelju osiguranja, je utvrđena obaveza organizacije i vođenja matične evidencije osiguranika, kao i korisnika prava po Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju. U toku revizije smo utvrdili da Federalni zavod i dalje ne vrši nadzor-provjeru konačnog unosa podataka iz obrasca

M-4, iako je Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja regulisano da podatke o stažu osiguranja i plaći kontroliše nositelj osiguranja i unosi u matičnu evidenciju iz prijava. Unos navedenih podataka vrši u ERC „ZIPO“-u d.o.o. Sarajevo, koji je zasebno pravno lice.

U saradnji sa Vladom FBiH i resornim ministarstvom osigurati uslove za integrisanje baze podataka u jedinstvenu organizacionu jedinicu u sastavu Federalnog zavoda.

Osigurati da vođenje evidencija i kontrolu podataka o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja obavlja Federalni zavod, kako je to regulisano Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

3.4 Finansijski plan za 2008. godinu

Upravni odbor Federalnog zavoda je dana 17.09.2008.godine donio Finansijski plan za 2008. godinu kojim su planirani ujednačeni prihodi i rashodi u iznosu od 1.403.800.000 KM. Federalni zavod je u zakonski utvrđenom roku dostavio Finansijski plan resornom ministarstvu, u cilju provođenja daljnje procedure usvajanja Finansijskog plana u skladu sa Zakonom o budžetima FBiH. Parlament FBiH je dana 29.12.2007. godine usvojio Finansijski plan Federalnog zavoda za 2008. godinu, ali isti nije objavljen u Službenim novinama FBiH. Iz prezentirane dokumentacije nismo se uvjerali da je Federalni zavod osigurao dokument kojim se potvrđuje da je Finansijski plan za 2008. godinu usvojen od strane Parlamenta FBiH. U skladu sa članom 130. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, Federalni zavod je bio u obavezi donijeti opći akt o postupku i načinu donošenja finansijskog plana, ali navedeni akt nije donesen. Finansijski plan za 2008. godinu je sačinjen na bazi ostvarenja prihoda i rashoda u prethodne dvije godine, kao i procjene ostvarenja istih za 2007. godinu, iz razloga što Federalni zavod nije raspolagao sa ekonomskim parametrima i smjernicama ekonomske i fiskalne politike, koje je trebala donijeti Vlada FBiH. Zakonom o budžetima u FBiH je također propisano da Federalni ministar finansija propisuje sadržaj finansijskog plana izvanbudžetskih fondova, a što nije učinjeno. Iako je zakonska obaveza, Federalni zavod nije izvršio trogodišnje planiranje, odnosno nije donio Dokument okvirnog budžeta. Članom 17. Pravilnika o radu Federalnog zavoda je propisana obaveza da Upravni odbor, na prijedlog direktora Federalnog zavoda, donosi Plan prijema pripravnika za tekuću godinu, što nije ispoštovano jer isti nije donesen.

Upravni odbor Federalnog zavoda je u 2008. godini donio Odluku o izmjenama i dopunama Finansijskog plana za 2008. godinu. Procedura dostavljanja Rebalansa plana je također provedena u skladu sa Zakonom o budžetima FBiH, ali isti takođe nije objavljen u službenim novinama, niti smo se uvjerali da je Federalni zavod osigurao dokument kojim se potvrđuje da su Izmjene i dopune Finansijskog plana za 2008. godinu usvojene od strane Parlamenta FBiH. U obrazloženju Rebalansa plana se navodi da je isti donesen zbog porasta prihoda od doprinosa. Rebalansom su uvećani prihodi i rashodi za iznos od 111.540.200 KM, te su planirani uravnoteženi prihodi i rashodi u iznosu od 1.515.429.659 KM. Na poziciji planiranih sredstava iz Budžeta FBiH za isplatu penzija pod povoljnijim uslovima, Federalni zavod je prvobitno planirao iznos od 122.000.000 KM, a Rebalansom je planirao iznos od 153.500.000 KM. Od navedenog iznosa Federalnom zavodu je u 2008. godini, iz Budžeta FBiH uplaćeno sredstava u iznosu od 68.980.057 KM, zbog čega je Federalni zavod završio poslovnu godinu sa viškom rashoda nad prihodima u iznosu od 24.104.789 KM. Odlukom Upravnog odbora od 26.02.2009. godine je regulisano da će se deficit za 2008. godinu pokriti iz viška prihoda nad rashodima iz prethodne godine.

Inicirati da se finansijski plan, kao i izmjene i dopune finansijskog plana Federalnog zavoda, koje je usvojio Parlament FBiH, objavljuju u Službenim novinama FBiH istovremeno kada se objavljuje i Budžet FBiH,

Osigurati donošenje Plana zapošljavanja pripravnika u Federalnom zavodu sukladno Pravilniku o radu Federalnog zavoda,

Donijeti opći akt o postupku i načinu donošenja finansijskog plana, u skladu sa članom 130. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju,

Osigurati donošenje Dokumenta okvirnog budžeta u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

3.5 Prihodi i primici

Federalni zavod je za 2008. godinu iskazao prihode u ukupnom iznosu od 1.472.111.351 KM i u odnosu na Rebalans plana manje su ostvareni za 43.318.308 KM ili 2,86%. U ukupnim приходima, na prihode od doprinosa se odnosi 1.397.340.025 KM i isti su u odnosu na plan veći za 2,98% ili za 40.422.766 KM, na neporezne prihode se odnosi 5.791.269 KM, koji su u odnosu na plan veći za 15,54% i na prihode iz Budžeta FBiH za isplatu penzija pod povoljnijim uslovima u iznosu od 68.980.057 KM, koji su za 84.519.943 KM manje ostvareni u odnosu na plan ili za 55,06% (obrazloženo u poglavlju 3.9.2.).

Prihodi od doprinosa – Federalni zavod je u 2008. godini posebnu pažnju posvetio primjeni Zakona o naplati i djelomičnom otpisu dospjelih a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje iz 2006. godine, prema kojem su svi dužnici koji su određeni Zakonom, bili u obavezi pokrenuti postupak za izmirenje dugovanja po osnovu neuplaćenih doprinosa u periodu od 01.01.1992. godine do 31.12.2005. godine.

Prema Informaciji o efektima primjene Zakona o naplati i djelomičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje, ukupan iznos prijavljenog duga je 355.147.037 KM, a broj prijavljenih pravnih lica je bio 477, dok je broj prijavljenih fizičkih lica bio 596. Od broja prijavljenih pravnih lica 162 su prijavila plaćanje jednokratnom uplatom, dok je 315 pravnih lica prijavilo plaćanje reprogramom (na rate). Prema navedenoj Informaciji sa 31.12.2008. godine ukupno utvrđeni dug, za navedeni broj dužnika, je iznosio 200.577.484 KM. Ukupan stvarni dug dužnika sa kojima je zaključen Sporazum iznosio je 115.528.060 KM, iznos popusta je 24.133.872 KM, dok je iznos duga za uplatu 91.394.188 KM. Od 2006. godine, kada je počeo da se primjenjuje Zakon uplaćeno je 10.542.513 KM u 2006. godini, 23.996.112 KM u 2007. godini i 24.605.181 KM u 2008. godini. Uvidom u dokumentaciju je utvrđeno da je izvršeno potpisivanje sporazuma sa 255 fizičkih osoba i po tom osnovu je naplaćeno 1.111.035 KM.

Potpisivanje Sporazuma o izmirenju duga sa odgodom plaćanja odnosno u ratama, uz obavezno prilaganje instrumenta plaćanja je do 31.12.2008. godine izvršeno sa 15 pravnih osoba. U skladu sa navedenim Zakonom, potpisivanjem sporazuma, je regulisan staž osiguranja za oko 48.500 radnika, iako navedene pravne osobe nisu uplatile doprinose za navedeni period u cijelosti, što je suprotno Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju, te isto ukazuje da su ova dva zakona u koliziji. U 2008. godini Federalni zavod se susreće sa problemom naplate dugovanja, jer se ne izmiruju obaveze po zaključenim sporazumima. Iz tih razloga Federalni zavod je uručivao opomene i upozorenja kako dužnicima koji su se obavezali da će dug izmiriti jednokratno (uz napomenu da će se raskinuti Sporazum ukoliko se ne izmire dugovanja), tako i dužnicima koji su se obavezali da će izmiriti obaveze u ratama (stavljanjem hipotekarne nekretnine dužnika na prodaju javnom dražbom putem suda). U 2009. godini Federalni zavod je pokrenuo aktivnosti za izmjene Zakona o naplati i djelomičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje, dostavljanjem teksta prednacrtu zakona Vladi FBiH, u kojem je, između ostalog, predloženo da se za zaposlenike dužnika koji ispunjavaju uslove za penziju podaci o plaćama i uplaćenim doprinosima evidentiraju pojedinačno, ako se iz obročnih uplata može izmiriti obračunato dugovanje za te zaposlenike.

U saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom FBiH nastaviti sa aktivnostima na izmjenama Zakona o naplati i djelomičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje, u cilju usaglašavanja istog sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, kako se ne bi doveli u neravnopravan položaj obveznici uplate doprinosa, te kako bi se spriječili negativni efekti po finansijsku stabilnost Federalnog zavoda.

3.6 Tekući rashodi

3.6.1 Rashodi stručne službe Federalnog zavoda

Ukupni rashodi Stručne službe Federalnog zavoda u 2008. godini su iznosili 42.358.563 KM i čine 2,83% tekućih rashoda. Napominjemo, da osim bruto plaća i naknada zaposlenih u rashodima Stručnih službi sadržani su i materijalni troškovi i usluge koje su u direktnoj funkciji obračuna isplata penzija, kao što su: obrasci i papir, troškovi distribucije penzija, kompjuterske usluge i drugi troškovi. Navedeno ističemo zbog poštivanja zaključka Vlade FBiH, da se ukupni troškovi provođenja penzijskog osiguranja svedu na 2,8% od ukupnih sredstava za penzijsko i invalidsko osiguranje. Ovim zaključkom nisu jasno navedeni koji

se troškovi odnose na provođenje penzijskog osiguranja, kako bi se tačno utvrdilo da li je Federalni zavod ispoštovao Zaključak Vlade F BiH.

Bruto plaće i naknade zaposlenih – Izdaci za bruto plaće i naknade zaposlenih u Federalnom zavodu za 2008. godinu su iskazane u iznosu od 26.593.704 KM i u odnosu na plan su ostvarene manje za 8,66%. Bruto plaće i naknade zaposlenih u ukupnim tekućim rashodima učestvuju sa 1,78%. Obračun i isplata plaće je vršena u skladu sa Pravilnikom o radu i Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta uposlenih u Federalnom zavodu. Metodom uzorka izvršena je provjera obračuna plaća i naknada zaposlenih i nisu konstatovane značajne nepravilnosti.

Izdaci za materijal i usluge za 2008. godinu su iskazani u iznosu od 15.764.859 KM i u odnosu na plan manje su ostvareni za 24,17%.

U sastavu navedenih izdataka su sadržani i izdaci za usluge prevoza i goriva koji su iskazani u iznosu od 97.243 KM i u odnosu na plan manje su ostvareni za 35,91%. Procedurama o uvjetima i načinu korištenja putničkih automobila za potrebe Federalnog zavoda regulisana je procedura korištenja vozila kao i kontrola potrošnje goriva. Navedenim procedurama nisu utvrđeni normativi potrošnje goriva za vozila s kojima raspolaže Federalni zavod, čime bi se osigurala kontrola potrošnje goriva. Uvidom u dokumentaciju koja se odnosi na izdatke za gorivo je utvrđeno da se sačinjavaju pregledi potrošnje goriva, ali se ne sačinjavaju kvartalni izvještaji o potrošnji goriva kako je to propisano članom 11. navedenih Procedura.

U saradnji sa Vladom FBiH jasno definisati koji se troškovi odnose na provođenje penzijskog i invalidskog osiguranja, u cilju preciziranja navedenog Zaključka Vlade FBiH,

Donijeti normative potrošnje goriva, te osigurati praćenje potrošnje goriva, kao i sačinjavanje tromjesečnih izvještaja o potrošnji goriva u skladu sa Procedurama o uslovima i načinu korištenja putničkih automobila za potrebe Federalnog zavoda.

3.7 Tekući transferi

U okviru tekućih rashoda, na poziciji tekućih transfera, iskazan je iznos od 1.450.886.714 KM, što je u odnosu na plan manje za 10.138.791 KM ili 0,69% u iskazanom iznosu tekućih transfera su sadržane ostvarene penzije u iznosu od 1.432.917.097 KM, doprinosi za zdravstveno osiguranje u iznosu od 16.706.198 KM, naknade za fizičku onesposobljenost (tjelesno oštećenje) u iznosu od 1.190.720 KM i ostali transferi pojedincima i neprofitnim organizacijama u iznosu od 72.699 KM.

3.7.1 Rashodi penzija

Finansijskim planom za 2008 godinu, rashodi penzija su planirani u iznosu od 1.460.895.505 KM, a ostvareni su u iznosu od 1.432.917.097 KM, što je za 1,92% manje od plana. U strukturi tekućih rashoda troškovi penzija učestvuju sa 95,96%. Rashodi penzija uvećani za isplate naknada za fizičku onesposobljenost (1.190.720 KM), doprinos za zdravstveno osiguranje penzionera (16.706.198 KM) i troškove distribucije penzija (8.059.034 KM), u strukturi tekućih rashoda učestvuju sa 97,70%, a u ukupnim rashodima i izdacima, učestvuju sa 97,50%.

Na bazi podataka iz decembra 2008. godine, ukupan broj korisnika penzija je bio 342.653, a prosječno isplaćena penzija je iznosila 348,14 KM, najniža penzija je isplaćena u iznosu od 296,36 KM za 174.605 korisnika, zajamčena u iznosu od 395,14 KM za 10.237 korisnika i najviša penzija za 729 korisnika koja je isplaćena u iznosu od 1.393,48 KM. U navedenoj strukturi korisnika penzija je sadržano 151.092 korisnika starosnih penzija sa prosječnom penzijom od 402,41 KM, 76.054 korisnika invalidskih penzija sa prosječnom penzijom od 307,48 KM i 115.507 korisnika porodičnih penzija sa prosječnom penzijom od 303,92 KM.

Uvidom u dokumentaciju, utvrdili smo da je u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju 326.111 korisnika ostvarivalo pravo na penziju, za koje su ostvareni rashodi penzija u iznosu od 1.316.939.593 KM. Prosječna penzija navedenih korisnika penzija po Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju je iznosila 336,53 KM.

Primjenom posebnih propisa (Uredba o povoljnijim uslovima za sticanje prava na starosnu penziju vojnih osiguranika vojske FBiH-Uredba II, Uredba o sticanju prava na starosnu penziju pod povoljnijim uslovima pripadnika bivše vojske FBiH i državnih službenika i namještenika bivšeg Federalnog ministarstva odbrane-Uredba III, Zakon o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica, Zakon o pravima branilaca i članova njihovih porodica) date su pogodnosti za određene kategorije osiguranika koji pravo ostvaruju pod povoljnijim uslovima, a broj korisnika ovih prava je iznosio 16.542 (podatak za decembar 2008.godine) za koje su rashodi penzija za 2008. godinu iznosili 115.977.504 KM. Prosječno isplaćena penzija za ove kategorije penzionera, na bazi podataka o broju korisnika iz decembra 2008. godine, je iznosila 584,26 KM. U strukturi vojnih penzija pod povoljnijim uslovima, broj korisnika penzija po Uredbi II je iznosio 4.458 sa prosječno isplaćenom penzijom od 662,81 KM, broj korisnika po Uredbi III je iznosio 4.736 sa prosječno isplaćenom penzijom od 798,66 KM, broj korisnika po Zakonu o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica je iznosio 7.074 sa prosječno isplaćenom penzijom od 309,99 KM i broj korisnika penzija po Zakonu o pravima branilaca i članova njihovih porodica je iznosio 863 sa prosječno isplaćenom penzijom od 296,09 KM.

Navedenim uredbama i zakonima je regulisano da se sredstva za isplatu penzija korisnicima koji pravo ostvaruju pod povoljnijim uslovima osiguravaju u Budžetu FBiH sve dok korisnik penzije ne ispuni uslove na punu starosnu penziju u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, a u Uredbi o sticanju prava na starosnu penziju pod povoljnijim uslovima pripadnika bivše vojske FBiH i državnih službenika i namještenika bivšeg Federalnog ministarstva odbrane je navedeno, da po sticanju uslova za starosnu penziju u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, će se refundirati samo razlika između iznosa penzije ostvarene po ovoj Uredbi i penzije utvrđene u skladu sa navedenim Zakonom. U Informaciji Federalnog zavoda u vezi sa provedbom beneficiranih (vojnih propisa) zakona i uredbi, koja je dostavljena Vladi FBiH, se navodi da je do sada Federalni zavod preveo 316 korisnika koji su ostvarili pravo na penziju po Zakonu o pravima demobilisanih branilaca i članova njihovih porodica, na finansiranje iz doprinosa, jer su ispunili opšti uslov za penziju u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju. U Informaciji se također navodi da su odredbe člana 31a i 31b Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica nedorečene u dijelu određivanja i definisanja pojma „pune starosne penzije“, kao i načina obračuna penzija po članu 31a ovog Zakona i da iste treba dopuniti donosilac propisa (Federalno ministarstvo za pitanja boraca), zbog čega Federalni zavod u slučaju primjene ovog Zakona odlučuje o pravima korisnika privremenim rješenjem, a penziju u ovom slučaju isplaćuje u najnižem iznosu, koji je za decembar 2008. godine sa isplatom koeficijentom iznosio 296,35 KM. Imajući u vidu da je primjena ovog Zakona od 01.01.2008. godine, sva rješenja izdata po ovom osnovu od navedenog datuma su privremenog karaktera dok se ne riješi ovo pitanje. Federalni zavod je u Informaciji naveo da korisnici iz člana 31a navedenog Zakona, po kojem je, za ostvarivanje prava, uslov da nisu imali status osiguranika, tj. nemaju staž osiguranja, nikada neće ispuniti uslov prema Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju, te će ostati trajna obaveza Budžeta FBiH. Zbog navedenog, Federalni zavod nije mogao procijeniti koliki bi bili stvarni troškovi isplata ovih penzija, a u razgovoru sa odgovornim osobama, rečeno nam je da će prevođenjem privremenih rješenja u konačna, iznos sredstava za isplatu ovih penzija prema utvrđenim pravima biti veći.

Sredstva za isplatu penzija korisnicima koji su pravo ostvarili pod povoljnijim uslovima isplaćuju se iz sredstava prikupljenih od doprinosa, iako je regulisano da se iz navedenih sredstava isplaćuju penzije korisnicima koji su prava ostvarili po Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju. Federalni zavod naknadno podnosi zahtjev za refundaciju sredstava na ime isplaćenih penzija pod povoljnijim uslovima Federalnom ministarstvu finansija. U Budžetu FBiH za 2008. godinu na poziciji tekućih transfera Federalnog ministarstva rada i socijalne politike (resorno ministarstvo) planirana su sredstva u iznosu od 83.500.000 KM samo za refundaciju sredstava Federalnom zavodu po osnovu isplata penzija pod povoljnijim uslovima prema navedenim uredbama, dok sredstva za refundaciju penzija pod povoljnijim uslovima u skladu sa navedenim zakonima nisu planirana, iako je Federalni zavod dostavio zahtjev za potrebnim sredstvima resornom ministarstvu i ista su bila iskazana u budžetskom zahtjevu resornog ministarstva. Federalni zavod je redovno mjesečno dostavljao Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike (resornom ministarstvu) i Federalnom ministarstvu finansija zahtjev za refundaciju isplaćenih sredstava za penzije po navedenim propisima, ali je Federalnom zavodu iz Budžeta FBiH doznačeno sredstava u iznosu od 68.980.057 KM, od čega se iznos od 34.378.935 KM odnosi na dug iz 2007. godine, a

iznos od 34.601.122 KM na dio sredstava iz 2008. godine. Iako su Upravni odbor i menadžment Federalnog zavoda poduzimali u 2008. godini odgovarajuće aktivnosti na kako bi se obezbijedila sredstva iz Budžeta FBiH za povoljnije penzije, nedostajuća sredstva, koja su prema knjigovodstvenoj evidenciji Federalnog zavoda, iskazana u iznosu od 81.376.382 KM nisu uplaćena do 31.12.2008. godine.

Dio penzija po uredbama i zakonima o povoljnijim penzijama je obračunat i isplaćen iz sredstava (na teret rashoda) Federalnog zavoda, a nedostajuća sredstva iz Budžeta FBiH su imala negativan odraz na likvidnost i sporiji rast penzija. Federalni zavod nije uzimao u obzir nedostajuća sredstva iz Budžeta Federacije BiH kod određivanja mjesečnih koeficijenata za isplatu penzija, što je imalo odraza na ukupne rashode i likvidnost Federalnog zavoda, pa je za 2008. godinu ostvaren višak rashoda nad prihodima u iznosu od 24.104.789 KM. U 2008. godini isplatni koeficijent je iznosio 1,57, 1,61 i 1,65, uz napomenu da se od avgusta 2008. godine isplatni koeficijent 1,65 nije mijenjao do kraja 2008. godine, jer sredstva iz Budžeta FBiH za isplatu penzija korisnicima pod povoljnijim uslovima nisu uplaćena u skladu zahtjevima za refundaciju istih.

Upravni odbor Federalnog zavoda je u januaru 2008. godine donio Odluku o određivanju visine najviše penzije koja je u 2008. godini, iznosila 1.393.48 KM. Određivanjem visine najviše penzije, korisnicima penzija (91 korisnik u decembru 2008. godine) čije su penzije po rješenju veće od iznosa najviše penzije, limitirana je isplata penzije do iznosa najviše penzije, pa na ove penzije nije obračunat niti isplaćen isplatni koeficijent, što je u suprotnosti sa članom 3 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, kojim je regulisano da se isplatni koeficijent primjenjuje na sve penzije. Zbog navedenog ovim korisnicima je manje isplaćeno sredstava u 2008. godini, u iznosu od cca 900.000 KM. Na navedenu nepravilnost je ukazao i dao preporuku Ured za reviziju institucija u FBiH u prethodnoj reviziji, a što u 2008. godini nije ispoštovano.

Uvidom u dokumentaciju je utvrđeno da se najviše penzije isplaćuju i korisnicima koji po rješenju imaju niže penzije od najviših, ali sa primjenom isplatnog koeficijenta dolaze u kategoriju najviših penzija. Za 637 korisnika ovih penzija primjenjivao se isplatni koeficijent do iznosa najviše-limitirane penzije, zbog čega je ovim korisnicima penzija, isplaćeno manje sredstava u iznosu od cca.980.000 KM.

Izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, koji je stupio na snagu 01.01.2009. godine je regulisano da se starosna penzija, ne može isplatiti u iznosu većem od četiri prosječne penzije isplaćene u decembru 2007. godine i usklađene za isplatni koeficijent za mjesec za koji se vrši isplata, utvrđen u skladu sa članom 51. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Za ostvarivanje prava na invalidsku penziju je neophodno da se utvrdi invalidnost i potpuna nesposobnost za rad, kao i ostali uslovi utvrđeni Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju. Ocjenu radne sposobnosti vrši Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja koji je Zakonom o osnivanju Instituta iz oktobra 2007. godine osnovan kao samostalni pravni subjekt i izdvojen iz sastava Federalnog zavoda. Zakonom o osnivanju Instituta je regulisano da će se uspostaviti ugovorni odnos za pružanje usluga medicinskog vještačenja. Uvidom u dokumentaciju je utvrđeno da još uvijek nije uspostavljen ugovorni odnos između Federalnog zavoda i Instituta, već Institut ispostavlja fakture za cijene usluga u skladu sa svojim aktima. Zbog neriješenog ugovornog odnosa, Federalni zavod nije plaćao usluge Instituta, zbog čega je, prema Izvještaju Federalnog zavoda, Institut u februaru 2008. godine obustavio zaprimanje predmeta za medicinsko vještačenje od Federalnog zavoda, kojih je u decembru 2008. godine bilo oko 15.000. Federalni zavod je upoznao resorno ministarstvo i Vladu FBiH sa nastalim problemom, a ostvareno je i niz kontakata i sastanaka sa Institutom, ali rješenje još uvijek nije postignuto.

U izvještaju o radu Ureda interne revizije Federalnog zavoda za 2008. godinu, je navedeno da je Ured vršio ciljne kontrole ostvarivanja prava iz penzijsko invalidskog osiguranja u 20 predmeta. Također je vršio reviziju rješenja donesenih po Uredbi o povoljnijim uslovima za sticanje prava na starosnu penziju vojnih osiguranika vojske FBiH (Uredba II) za 312 predmeta i reviziju rješenja po Uredi o povoljnijim uslovima za sticanje prava na starosnu penziju vojnih osiguranika bivše vojske FBiH i službenika i namještenika bivšeg FMO (po Uredbi III) za 8.339 predmeta. Ured interne revizije je u 2008. godini izvršio reviziju poslovanja Kantonalne administrativne službe Bihać, gdje je, sistemom slučajnog uzorka, kontrolisao 41 predmet u

postupku ostvarivanja prava na penziju i utvrdio određene nepravilnosti kod primjene odredbi Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i utvrđivanja penzijskog osnova, za koje su date preporuke, a čije izvršenje će se pratiti. Iz prezentiranog Nalaza i mišljenja Ureda interne revizije u slučaju revizije poništenih rješenja prvostepenog organa Federalnog zavoda o ostvarenim pravima po Uredbi III o sticanju prava na starosnu penziju pod povoljnijim uslovima pripadnika bivše vojske Federacije BiH i državnih službenika i namještenika bivšeg Federalnog ministarstva odbrane, je konstatovano da je izvršena revizija 23 spisa i konstatovano je da je prvostepeni organ Federalnog zavoda pravilno postupio, kada je, nakon određenih saznanja i dokaza, poništio prvostepena rješenja i odbio zahtjev za priznavanje prava na starosnu penziju svakom pojedinačnom slučaju od navedenih 23. Date su i preporuke Kantonalnoj administrativnoj službi Mostar, da u skladu sa svojim ovlaštenjima izvijesti MUP o utvrđenom činjeničnom stanju, jer postoji osnov sumnje počinjenog krivičnog djela falsifikata i zloupotrebe prava iz socijalnog osiguranja, kao i da obezbijedi putem pravne službe, povrat neosnovano primljenih penzija pod prijetnjom utuženja kod nadležnog općinskog suda. Također je data preporuka Kantonalnoj administrativnoj službi Mostar da se Ured interne revizije izvijesti o poduzetim aktivnostima u roku od 15 dana. U slučaju potvrđivanja sumnji Federalni zavod bi bio oštećen za iznos od 259.479 KM.

U saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom FBiH osigurati sredstva iz Budžeta FBiH za isplatu penzija pod povoljnijim uslovima, kako ista ne bi uticala na obračun isplatnog koeficijenta za korisnike koji ostvaruju prava na penziju po Zakonu o penzijsko invalidskom osiguranju i kako ne bi bila narušena daljnja likvidnost Federalnog zavoda,

U saradnji sa resornim ministarstvom, inicirati dopunu Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica u cilju otklanjanja svih nejasnoća u primjeni člana 31a i 31b, kako bi se u što kraćem roku otpočelo sa primjenom navedenog Zakona u potpunosti,

Osigurati uspostavljanje ugovornog odnosa sa Institutom za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, kako bi osiguranici u razumnom roku ostvarivali svoja prava iz oblasti penzijsko invalidskog osiguranja,

Pojačati internu kontrolu nad ostvarivanjem prava u kantonalnim/županijskim administrativnim službama, imajući u vidu da se prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja ostvaruju decentralizovano u svakoj kantonalnoj/županijskoj službi Federalnog zavoda.

3.8 Nabavke i kapitalni izdaci

Federalni zavod je u 2008. godini izvršio nabavku stalnih sredstava u iznosu od 2.970.863 KM i u odnosu na plan manje su ostvareni izdaci za 35.99%. U strukturi nabavki za nabavku poslovnih prostora su izdvojena sredstva u iznosu od 1.719.916 KM, za adaptaciju poslovnih prostora su izdvojena sredstva u iznosu od 1.230.626 KM, dok je za nabavku opreme utrošeno 20.321 KM.

Uvidom u dokumentaciju smo utvrdili da je Federalni zavod sačinio Plan nabavki stalnih sredstava, gdje su u jednom iznosu sadržane pojedine pozicije za nabavke bez detaljnog opisa vrste nabavke, procijenjenih količina i cijena za pojedine nabavke.

Uvidom u primjenu Zakona o javnim nabavkama kod nabavki roba, usluga i ustupanju radova nisu konstatovane značajne nepravilnosti.

Sačiniti Plan nabavki stalnih sredstava sa detaljnim opisom vrste nabavke, procijenjenim količinama i cijenama za svaki nabavku posebno, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

3.9 Imovina, potraživanja

3.9.1 Stalna sredstva

Na dan 31.12.2008. godine Federalni zavod je u finansijskom izvještaju na poziciji stalnih sredstava iskazao stalna sredstva čija je knjigovodstvena vrijednost od 59.029.201 KM.

Uvidom u dokumentaciju je utvrđeno da je Federalni zavod u 2008. godini uknjižio kompjutersku opremu kao donaciju u vrijednosti od 576.371 KM, koja je isporučena u cilju provedbe projekta PIU SITAP

– Tehnička asistencija za socijalno osiguranje, kojim je obuhvaćen i Federalni zavod, a koji provodi Jedinica za implementaciju projekta PIU – SITAP. U Izvještaju o radu Federalnog zavoda za 2008. godinu, koju je usvojio Upravni odbor, je navedeno da je oprema u potpunosti implementirana. U toku revizije je utvrđeno da, osim dokumentacije koja se odnosi na „Primopredajni certifikat“ na kojem je iskazana struktura i vrijednost opreme, a koji je potpisan od strane Federalnog zavoda kao primaoca, dobavljača “QSS“ kao isporučioaca i direktora PIU SITAP, Federalni zavod ne raspolaže sa validnom dokumentacijom, u kojoj se navodi da li je oprema u vlasništvu Federalnog zavoda ili je data Federalnom zavodu na korištenje.

Zakonom o osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja iz jula 2007. godine je regulisano da će Institut, koji je do donošenja Zakona bio u sastavu Federalnog zavoda, preuzeti zatečene uposlenike, poslovni prostor, sredstva za rad, opremu i inventar, arhivu, pismene akte i predmete, kao i drugu dokumentaciju. Provedenom revizijom je utvrđeno da, izuzev donošenja Odluke o formiranju komisije za razgraničenje imovine između Federalnog zavoda i Instituta iz decembra 2008. godine, još uvijek nije provedeno isknjižavanje imovine Instituta iz poslovnih knjiga Federalnog zavoda čija je knjigovodstvena vrijednost 1.563.679 KM. Zbog nepoduzimanja navedenih aktivnosti vrijednost imovine Federalnog zavoda je nerealno iskazana u finansijskim izvještajima za 2008. godinu, jer sadrži i imovinu Instituta.

U cilju pravilnog knjigovodstvenog evidentiranja kompjuterske opreme iz Projekta PIU SITAP, neophodno je da Federalni zavod, u saradnji sa Federalnim ministarstvom zdravstva i Vladom FBiH osigura svu neophodnu dokumentaciju iz koje će se nedvojbeno utvrditi da li je oprema data u vlasništvo Federalnom zavodu ili se oprema daje na korištenje.

Osigurati provođenje aktivnosti na isknjižavanju imovine Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja iz poslovnih knjiga Federalnog zavoda. .

3.9.2 Potraživanja

Na dan 31.12.2008. godine su iskazana potraživanja Federalnog zavoda u iznosu od 118.699.678 KM, u kojima su najznačajnija potraživanja koja se odnose na potraživanja iz Budžeta FBiH za isplatu penzija pod povoljnijim uslovima u iznosu od 81.376.382 KM, potraživanja po osnovu primjene Zakona o naplati i djelomičnom otpisu dospjelih a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje u iznosu od 22.866.818 KM, koje je u obavezi da vodi Federalni zavod, potraživanja od „Hercegovačke“ banke u iznosu od 13.535.475 KM. Iz navedene strukture kratkoročnih potraživanja se vidi da su najveća potraživanja iz Budžeta FBiH za isplatu penzija pod povoljnijim uslovima u skladu sa uredbama i zakonima koji regulišu ovu oblast, a koji su navedeni u poglavlju 3.7.1.- Rashodi penzija. Uvidom u dokumentaciju je utvrđeno da Federalni zavod nakon isplate navedenih penzija dostavlja svaki mjesec zahtjev za refundaciju isplaćenih sredstava za penzije po propisima o povoljnijim penzijama. U toku 2008. godine menadžment Federalnog zavoda je poduzimao niz aktivnosti u cilju osiguranja sredstava iz Budžeta FBiH, ali do kraja 2008. godine sredstva nisu uplaćena Federalnom zavodu.

U saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom FBiH osigurati sredstva iz budžeta FBiH za refundaciju sredstava za isplatu penzija pod povoljnijim uslovima, kako je to navedeno uredbama i zakonima u ovoj oblasti.

3.10 Ostali nalazi

3.10.1 Sudski sporovi

Prema Izvještaju o radu iz oblasti imovinsko pravnih poslova za 2008. godinu, pred nadležnim sudovima po raznim pravnim osnovama su vođena 703 postupka, od čega se Federalni zavod u 481 slučaj pojavljuje kao tužitelj, dok su 222 tužbe podnesene protiv Federalnog zavoda. Ukupna vrijednost sudskih postupaka je iznosila 5.547.413 KM. U navedenom broju postupaka su sadržani i postupci iz ranijih godina,

koji do kraja 2008. godine nisu završeni. U ovom broju su sadržana i 464 postupka u vezi isplata penzija. Pored navedenog posebno treba napomenuti da je Javni fond za PIO Republike Srpske obnovio sudski

postupak u vrijednosti od 165.314.043 KM radi naknade štete zbog isplaćenih penzija za 38.000 penzionera u vremenskom periodu od 01.10.1992. godine do 31.08.2006. godine i navedeni postupak i dalje traje.

U 2008. godini Elektronski računski centar „ERC ZIPO“ d.o.o. Sarajevo je povukao tužbu protiv Federalnog zavoda u iznosu od 6.258.600 KM, jer je došlo do vansudske nagodbe potpisivanjem ugovora o međusobnim odnosima na period od godinu dana, a da se u tom periodu iznađe trajno rješenje regulisanja međusobnih odnosa. Ugovor je potpisan u decembru 2008. godine, ali je ostala obaveza među potpisnicima ugovora da blagovremeno poduzimaju aktivnosti za konačno uređenje međusobnih odnosa.

Federalni zavod je u 2008. godini podnio tužbu protiv Zavoda zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog Kantona zbog neizmirenja obaveze po datoj pozajmici 2003. godine u iznosu od 300.000 KM. U decembru 2008. godine Općinski sud u Goraždu je donio presudu u korist Federalnog zavoda.

Uvidom u dokumentaciju je konstatovano da Federalni zavod na vanbilansnoj evidenciji evidentira sudske sporove koji se odnose na imovinu-nekretnine koje su identificirane kao vlasništvo Federalnog zavoda, a ne i sudske sporove po raznim drugim pravnim osnovama, kao uvjetne obaveze i potraživanja. Evidentiranje potencijalnih obaveza i potraživanja se ne iskazuje u pomoćnim obrascima na kojima se iskazuju potencijalne obaveze i potraživanja u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, što je konstatovano i u prethodnoj reviziji. Uvidom u dokumentaciju je utvrđeno da je Federalni zavod u prethodnoj godini izvršio rezervisanje sredstava u iznosu od 1.000.000 KM za ove namjene. Takođe je utvrđeno da Federalni zavod ne sačinjava zabilješke uz finansijske izvještaje u kojima bi se prezentirale informacije o imovini koja je evidentirana na vanbilansnoj evidenciji, o sudskim sporovima, odnosno o potencijalnim potraživanjima i obavezama.

Osigurati knjigovodstveno evidentiranje svih potencijalnih obaveza i potraživanja na vanbilansnoj evidenciji, pratiti mogući ishod sudskih sporova kao i prezentiranje istih u računovodstvenim zabilješkama i na pomoćnim obrascima u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

4 KOMENTAR:

U ostavljenom roku Federalni zavod za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje se očitovao na Nacrt izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja Federalnog zavoda za 2008. godinu, dopisom broj: FZ-1-562/09 od 15.05.2009. godine. U očitovanju je navedeno da se nacrt Izvještaja smatra u cjelini fer i korektnim, te da nezavisno revizorsko mišljenje odgovara stvarnom stanju. Također su navedena obrazloženja za kvalifikacije pod rednim brojem 1-4 nezavisnog revizorskog mišljenja, odnosno razlozi i okolnosti koje su dovele do takvog stanja. Navedena obrazloženja nisu uticala na izmjene datih kvalifikacija niti na izmjenu datog mišljenja, pa ovaj Izvještaj predstavlja konačan Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje.

Direktor
Sektora za finansijsku reviziju
zavoda, fondova, općina i agencija
Anica Pudar, dipl. oec.

Vođa tima:
Dunja Logo, dipl. oec.
Članovi tima:
Dubravka S. Barbarić, dipl. oec.

Prilog br. 1.
Izvršenje Finansijskog plana Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko invalidskog osiguranje na dan 31.12.2008. godine

u KM

R.br.	Pozicija	Plan 2008.g.	Povećanje/ smanjenje Plana za 2008.g.	Rebalans 2008	Izvršenje plana za 2008. godinu	Razlika (6-5)	Indeks (6/5 x 100)
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Prihodi i primici	1.403.889.459	111.540.200	1.515.429.659	1.472.111.351	- 43.318.308	97,14
1.	Prihodi od doprinosa	1.278.888.998	78.028.261	1.356.917.259	1.397.340.025	+ 40.422.766	102,98
2.	Neporezni prihodi	2.958.400	2.054.000	5.012.400	5.791.269	+ 778.869	115,54
3.	Prihodi od budžeta	122.042.061	31.457.939	153.500.000	68.980.057	- 84.519.943	44,94
4.	Kapitalni primici	-	-	-	-	-	-
II	Tekući izdaci	1.399.389.459	111.540.200	1.510.929.659	1.493.245.277	- 17.684.382	98,83
4.	Plaće i naknade uposlenih	23.415.191	3.166.194	26.581.385	24.247.879	- 2.333.506	91,22
5.	Doprinosi poslodavca	2.141.329	391.740	2.533.069	2.345.825	- 187.244	92,61
6.	Putni troškovi	521.100	0	521.100	310.636	- 210.464	59,61
7.	Izdaci za energiju	724.500	30.000	754.500	521.931	- 232.569	69,18
8.	Izdaci za komunalne usluge	10.178.500	175.000	10.353.500	9.925.273	- 428.227	95,86
9.	Nabavka materijala	992.900	19.000	1.011.900	872.589	- 139.311	86,23
10.	Izdaci za usl. prevoza i gorivo	162.700	25.000	187.700	120.298	- 67.402	64,09
11.	Unajmljivanje imovine	150.000	10.000	160.000	146.082	- 13.918	91,30
12.	Izdaci za tekuće održavanje	339.000	0	339.000	176.556	- 162.444	52,08
13.	Bankarske usluge	1.449.000	37.000	1.486.000	1.182.215	- 303.785	79,56
14.	Ugovorene usluge	5.955.180	20.820	5.976.000	2.509.279	- 3.466.721	41,99
15.	Tekući grantovi	1.353.360.059	107.665.446	1.461.025.505	1.450.886.714	- 10.138.791	99,31
III	Kapitalni izdaci	4.500.000	0	4.500.000	2.970.863	1.529.137	66,02
IV	Rashodi I izdaci	1.403.889.459	111.540.200	1.515.429.659	1.496.216.140	- 19.213.519	98,73
V	Deficit (I-IV)	0	0	0	24.104.789		-
	Broj zaposlenih				899		